

ELS DOS FILLS

L'any 1945, quan la guerra de Hitler tocava a la fi, una camperola de Turíngia va somiar que el seu fill la cridava des del front i, encara mig adormida, va sortir al pati i va creure que veia el seu fill bevent al costat de la bomba d'aigua. Quan anava a parlar-hi, es va adonar que es tractava d'un dels joves presoners de guerra russos que realitzaven treballs forçats a la granja. Pocs dies després, va viure una estranya experiència. Va dur el menjar als presoners a un bosquet proper, on havien desenterrat unes soques. Quan se'n tornava, tot mirant enrere, va veure aquell mateix jove presoner de guerra, que tenia d'altra banda un aspecte malaltís, amb la cara girada cap a un pot de llauna que algú li allargava amb la sopa. I aquell rostre d'expressió desil·lusionada es va transformar de sobte en el del seu fill. D'una manera sobtada i fugaç, aquelles efímeres transformacions del rostre del jove en el del seu fill se li van presentar amb freqüència durant els dies següents. Després, el presoner de guerra es va posar malalt; jeia al graner sense que se n'ocupés ningú. La pagesa sentia una necessitat creixent de dur-li alguna cosa que l'alimentés, però l'hi impedia el seu germà, un invàlid de guerra que portava la granja i tractava brutalment els presoners, sobretot en uns moments en què tot començava a trontollar i el poble començava a tenir por dels presoners. Ni la mateixa camperola no podia deixar de tenir en compte els arguments del seu germà; no creia gens justificat ajudar aquells infrahomes, dels quals havia sentit explicar coses espantoses. Vivia amb el temor d'allò que els enemics poguessin fer-li al seu fill, que es trobava a l'est. No havia acabat, doncs, de decidir-se a ajudar *aquell* presoner en el seu estat d'abandona-

ment, quan un vespre, a l'hortet d'arbres fruiters cobert de neu, va sorprendre un grup de presoners discutint d'una manera acalorada. Sens dubte, la reunió la feien en aquell lloc tan fred per poder-la mantenir en secret. El jove també hi era, tremolant de febre, i, probablement pel seu estat especialment dèbil, va ser qui més es va espantar quan la va veure. Enmig d'aquell ensurt, es va produir de nou l'estranya transformació del seu rostre. Ella hi va veure la cara del seu fill, desenaixada per l'horror. Això la va preocupar molt seriosament i, encara que, per complir el seu deure, va informar el seu germà de la reunió de l'hort dels fruiters, no va renunciar a la decisió de fer arribar al jove la cotna de cansalada que tenia preparada. La seva decisió, com tantes bones accions durant el Tercer Reich, resultava extremament difícil i perillosa. Per a aquesta empresa, tenia com a enemic el seu propi germà i tampoc no es podia refiar dels presoners de guerra. Va aconseguir, però, el que es proposava, tot i que alhora va descobrir que els presoners tenien realment la intenció d'evadir-se, ja que cada dia que passava, i a mesura que avançava l'exèrcit roig, creixia per a ells el perill que els traslladessin més cap a l'oest o que simplement els exterminessin. La camperola no va poder desatendre certs desitjos, formulats amb gestos i uns escassos rudiments d'alemany, del jove presoner amb qui la unia una experiència tan insòlita, i es va deixar implicar en els plans de fuga dels presoners. Els va proporcionar una jaqueta i una cisalla. Des d'aleshores, curiosament, va deixar de produir-se la transformació; la pagesa es limitava ara a ajudar el jove estranger. Per això va ser un xoc per a ella quan un matí de finals de febrer van sonar uns cops a la finestra i, enmig de la penombra, va veure a través del vidre la cara del seu fill. Aquesta vegada es tractava realment del seu fill. Duia l'uniforme de les SS, fet parracs; la seva unitat havia estat anorreada, i, molt excitat, va comunicar que els

russos ja es trobaven a molt pocs quilòmetres del poble. La seva arribada calia mantenir-la rigorosament en secret. En una mena de consell de guerra que van celebrar la camperola, el seu germà i el seu fill en un racó de les golfes, van decidir que calia, abans que res, desfer-se dels presoners de guerra, perquè possiblement havien vist l'home de les SS i sobretot perquè calia preveure que farien alguna declaració sobre el tracte rebut. No gaire lluny hi havia una pedrera. L'home de les SS va proposar amb insistència treure'ls d'un en un del graner i matar-los durant la nit següent. Després podrien amagar els cadàvers a la pedrera. Al vespre encara haurien de rebre unes quantes racions d'aiguardent, cosa que no els cridaria gaire l'atenció, segons el germà, perquè durant els darrers temps tant ell com els criats s'havien mostrat excepcionalment amables amb els russos per tal de predisposar-los favorablement. Quan el jove de les SS elaborava el seu pla, va veure de sobte que la seva mare tremolava. Els dos homes van decidir no deixar que en cap cas s'apropés al graner. I ella va esperar la nit plena d'horror. Els russos van prendre l'aiguardent aparentment agraïts, i la camperola va sentir que, emborratxats, cantaven les seves melancòliques cançons. Però quan el fill, cap a les onze, va anar al graner, els presoners ja no hi eren. Havien simulat la borratxera. Justament la recent amabilitat, tan poc natural, dels homes de la granja els havia convençut que l'exèrcit roig havia de ser molt a prop. Els russos van arribar ja entrada la nit. El fill jeia borratxo a les golfes mentre la camperola, presa del pànic, intentava cremar el seu uniforme de les SS. També el germà s'havia emborratxat; va ser ella mateixa qui va haver de rebre i alimentar els soldats russos. Ho va fer amb el rostre petrificat. Els russos se'n van anar al matí, l'exèrcit roig prosseguia el seu avanç. El fill, tot ullerós, va demanar més aiguardent i va expressar el seu ferm propòsit d'infiltrar-se en les unitats de l'exèr-

cit alemany en retirada per continuar lluitant. La camperola no va intentar aclarir-li que la continuació dels combats suposava l'enfonsament total i inevitable. Desesperada, se li va llançar als peus per intentar retenir-lo amb el seu cos. Ell se la va treure del damunt llançant-la a la palla. Però ella, quan va tornar-se a incorporar, va sentir que tenia a la mà la vara d'un carro i, alçant-la amb força, va abatre amb ella aquell forassenyat.

I aquell matí mateix, una camperola, amb una carreta, es va dirigir al poblet més proper, es va presentar a la comandància russa i va lliurar, lligat amb corretges, el seu fill com a presoner de guerra per tal que, com va provar d'aclarir a un intèrpret, conservés la vida.